

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym w dniu 7 listopada 2011 roku (...) spółka akcyjna z siedzibą w W.zażądała zasądzenia solidarnie od pozwanych kwoty 105.434,52 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa oraz zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych. W uzasadnieniu pisma wskazano, że pozwani od dnia 25 lutego 2008 roku byli członkami zarządu Spółki (...), której wierzycielem na kwotę dochodzoną pozwem była powódka. Powyższa wierzytelność nie została zaspokojona w postępowaniu upadłościowym tej spółki, wobec czego powództwo jest zasadne w świetle art. 299 KSH (pozew, k. 3 i 7-8).

Nakazem zapłaty z dnia 15 listopada 2011 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt X GNC 973/11, Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził na rzecz powódki solidarnie od pozwanych kwotę 105.434,52 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 listopada 2011 roku oraz łącznie kwotę 4.935,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (nakaz zapłaty, k. 34).

W dniu 6 czerwca 2012 roku pozwani: J. D. i P. D. złożyli wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów od wskazanego wyżej nakazu zapłaty (wniosek, k. 58 i n.).

Postanowieniem z dnia 4 czerwca 2013 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt X GNC 973/11, Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił: przywrócić pozwanemu J. D. termin do złożenia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 15 listopada 2011 roku (ust. 1 sentencji) i oddalić wniosek pozwanego P. D. o przywrócenie terminu do złożenia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 15 listopada 2011 roku (ust. 2 sentencji) oraz odrzucić zarzuty pozwanego P. D. od nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 15 listopada 2011 roku (ust. 3 sentencji) (postanowienie, k. 213).

Postanowienie to, w zakresie ustępie 3 sentencji, uprawomocniło się wobec niewniesienia zażalenia.

W zarzutach od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżając to orzeczenie w całości, pozwany J. D. wniósł o jego uchylenie i oddalenie powództwa, a także o zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu (zarzuty od nakazu zapłaty, k. 58-62).

W uzasadnieniu pisma w pierwszej kolejności pozwany podniósł zarzut nieudowodnienia przez powódkę wysokości dochodzonego w sprawie roszczenia i zarzucił w szczególności, iż wyciągowi z listy wierzytelności nadano klauzulę wykonalności w zakresie kwoty 79.703,95 zł należności głównej wobec otrzymania przez powódkę w ramach ostatecznego planu podziału kwoty 1.262,87 zł oraz zaznaczył, że powódka, wbrew przepisom PUN, przez cały okres postępowania upadłościowego naliczała odsetki dodatkowo przewyższające odsetki z art. 359 § 2¹ KC.

Dalej pozwany podniósł zarzut z art. 362 KC. Uzasadniając ten zarzut pozwany wskazał, że zabezpieczeniem wierzytelności powódki z umowy kredytu było przewłaszczenie na zabezpieczenie pojazdu. Umowa przewłaszczenia była bezskuteczna wobec masy upadłości wskutek niepodjęcia przez powódkę aktów staranności choćby w postaci przedstawienia umowy notariuszowi celem dokonania na tym dokumencie wzmianki, a samochód ten został sprzedany w postępowaniu upadłościowym Spółki (...) za kwotę 50.100,00 zł, przy czym jego wartość określono na 60.000,00 zł i w tym zakresie powódka przyczyniła się do zwiększenia szkody.

W odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty co do meritum powódka podniosła, że kwota dochodzona pozwem wynika z jej wycieczki na dzień 9 marca 2011 roku – dnia wystawienia wezwania do zapłaty. Załączony zaś do pozwu wyciąg z ksiąg bankowych (dokument urzędowy) wystawiony jest na dzień 3 października 2011 roku i zawiera kwotę powiększoną o odsetki za późniejszy okres. Powódka zaprzeczyła, aby pobierała odsetki wyższe od odsetek maksymalnych. W zakresie zarzutu przyczynienia powódka podniosła, że nie jest przesądzone, iż odpowiedzialność z art. 299 KSH jest odpowiedzialnością odszkodowawczą, a niezależnie od tego pozwany nie udowodnił okoliczności z § 2 przywołanego przepisu. Z ostrożności powódka zaznaczyła, że sąd upadłościowy w toku instancji odmówił uznania, że jej wierzytelność jest zabezpieczona przewłaszczeniem na zabezpieczenie pojazdu, a więc powódce nie można przypisać przyczynienia się do powstania szkody. Ponadto powódka wskazała, że sami pozwani w toku postępowania

upadłościowego odmówili uznania zabezpieczenia wierzytelności powódki (pismo procesowe powódki z dnia 5 lipca 2012 r., k. 105-109).

Z kolei w piśmie z dnia 23 lipca 2012 roku pozwany J. D. podniósł między innymi, że „w swoim stanowisku wskazał na ograniczenie jego odpowiedzialności, które może jedynie w określonych okolicznościach doprowadzić do uwolnienia ich od takiej odpowiedzialności, dlatego też nie rozstrzyga w ogóle kwestii złożenia we właściwym momencie wniosku o ogłoszenie upadłości” (pismo procesowe strony pozwanej z dnia 23 lipca 2012 r., k. 129).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka – (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Do przedmiotu jej działalności należą między innymi pozostałe formy udzielania kredytów (odpis pełny z KRS powódki, k. 9-9v i 12v).

Pozwany J. D. został wpisany jako członek zarządu do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego dla (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. (nr KRS (...)) z chwilą wpisania tej Spółki do rejestru, co miało miejsce w dniu 29 marca 2003 roku. Pozostawał on wpisany w tym charakterze do momentu wykreślenia tej Spółki z rejestru, co miało miejsce w dniu 28 grudnia 2010 roku (odpis pełny z KRS Spółki (...), k. 18-20).

W dniu 25 lutego 2008 roku powódka udzieliła Spółce (...) kredytu w kwocie 92.727,27 zł na zakup pojazdu samochodowego. Zabezpieczeniem kredytu było przewłaszczenie tego pojazdu na rzecz powódki. Umowa kredytu została zawarta w zwykłej formie pisemnej (umowa, k. 15-16).

Również w zwykłej formie pisemnej w dniu 3 marca 2008 roku powódka zawarła ze Spółką (...) samą umowę przewłaszczenia, na mocy której przeniósła na powódkę udział wynoszący 49% we własności powyższego pojazdu. W § 3 ust. 4 umowy wskazano warunki, w których na powódkę przechodzi pozostały udział wynoszący 51% we własności pojazdu. Następowoło to w szczególności w przypadku wypowiedzenia umowy kredytu (tylko w tym wypadku nie wymagano odrębnych oświadczeń woli), niedotrzymania przez Spółkę (...) warunków umowy i określonych wadliwości w dokumentacji złożonej przez tę Spółkę (akta Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o sygn. XIV GUp 17/09; umowa, k. 125).

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2009 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt XIV GU 89/09 z wniosku Spółki (...), Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi ogłosił upadłość tej Spółki obejmującą likwidację jej majątku (akta Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o sygn. XIV GUp 17/09; postanowienie, k. 1).

Dopiero na potrzebę zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym Spółki (...) powódka w dniu 19 sierpnia 2009 roku notarialnie poświadczyła odpis powyższej umowy przewłaszczenia (akta Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o sygn. XIV GUp 17/09; notarialne poświadczenie odpisu, k. 126).

Pismem z dnia 1 października 2009 roku powódka zgłosiła do masy upadłości Spółki (...) wierzytelność w łącznej kwocie 81.006,82 zł, na która składały się: kwota 79.348,06 zł tytułem należności głównej z powyższej umowy kredytu, kwota 1.618,76 zł tytułem odsetek umownych do dnia ogłoszenia upadłości i kwota 40 zł tytułem kosztów monitów. Jednocześnie powódka wniosła o wyłączenie z masy upadłości przewłaszczonego na jej rzecz samochodu (akta Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o sygn. XIV GUp 17/09; zgłoszenie wierzytelności, k. 105).

Pismem z dnia 13 października 2009 roku syndyk masy upadłości Spółki (...) oświadczył, że nie uznaje wniosku powódki o wyłączenie z masy upadłości powyższego samochodu objętego umową przewłaszczenia. Podstawową i pierwszą racją takiego stanowiska był brak daty pewnej umowy w rozumieniu art. 81 § 1 KC (akta Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o sygn. XIV GUp 17/09; pismo, k. 134).

Wobec tego, postanowieniem z dnia 22 października 2009 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt XIV GUp 17/09, Sędzia-komisarz Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi oddalił wniosek powódki o wyłączenie z

masy upadłości tego pojazdu. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że na mocy umowy przewłaszczenia powódka stała się tylko współwłaścicielem samochodu, a więc już z tego względu żądanie wyłączenia go z masy upadłości było bezzasadne (nie ziściły się przesłanki przejścia na powódkę pozostałego przy spółce (...) udziału we własności pojazdu). Niezależnie od tego wskazano, że brak jest podstaw do przyjęcia daty pewnej zawarcia umowy przewłaszczenia (akta Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o sygn. XIV GUp 17/09: postanowienie, k. 136-140).

Wierzytelność powódki została uznana przez syndyka na liście wierzytelności pod pozycją 23 w łącznej wysokości 80.966,82 zł (uznał on w całości należność główną i powyższe odsetki) w kategorii IV. Syndyk nie uznał kwoty 40 zł tytułem kosztów monitów. Syndyk także nie uznał przewłaszczenia samochodu wobec braku daty pewnej na umowie przewłaszczenia (akta Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o sygn. XIV GUp 17/09: lista wierzytelności, k. 145).

Postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2010 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt XIV GUp 17/09, Sędzia-komisarz Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi zatwierdził sporządzoną przez syndyka listę wierzytelności w postępowaniu upadłościowym Spółki (...) (akta Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o sygn. XIV GUp 17/09: postanowienie, k. 300).

Zgodnie z ostatecznym planem podziału funduszy masy upadłości powódka miała uzyskać kwotę 1.262,87 zł (wobec zaspokojenia wierzytelności w kategorii IV 1,56%). Plan ten został zatwierdzony postanowieniem z dnia 21 września 2010 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt XIV GUp 17/09 przez Sędziego-komisarza Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi. Kwotę tę syndyk wypłacił powódce w dniu 23 września 2010 roku (akta Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o sygn. XIV GUp 17/09: plan podziału, k. 360; postanowienie, k. 382; potwierdzenie, k. 428).

Postanowieniem z dnia 22 października 2010 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt XIV GUp 17/09, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi stwierdził zakończenie postępowania upadłościowego spółki (...) obejmującego likwidację jej majątku. Orzeczenie to uprawomocniło się w dniu 27 listopada 2010 roku (akta Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi o sygn. XIV GUp 17/09: postanowienie wraz ze wzmianką o prawomocności, k. 465).

Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2010 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt XIV GUo 19/10, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w postaci wyciągu z listy wierzytelności ustalonej w postępowaniu upadłościowym Spółki (...) obejmującemu pozycję 23 listy wierzytelności (wierzytelność powódki) w części, to jest w zakresie kwoty 79.703,95 zł (postanowienie, k. 26).

W księgach bankowych powódki na dzień 3 października 2011 roku zadłużenie pozwanego J. D. wynosi kwotę 116.131,02 zł, na którą składa się należność główna w kwocie 78.391,19 zł, odsetki umowne z kwocie 2.364,91 zł, odsetki za opóźnienie w kwocie 34.580,38 zł oraz inne opłaty i prowizje w kwocie 397,27 zł (wyciąg, k. 28).

Pismem z dnia 9 marca 2011 roku, w tym samym dniu nadanym listem poleconym na adres: ul. (...) w Ł., powódka wezwała pozwanego J. D. do zapłaty kwoty 105.434,52 zł tytułem zadłużenia wyliczonego na dzień 9 marca 2011 roku. Wezwanie to, awizowane, wróciło do nadawcy wobec niepodjęcia przez adresata (wezwanie, k. 30; koperta, k. 32).

Pozwany nie zapłacił powódce dochodzonej od niego kwoty (okoliczność bezsporna).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody, które w znacznej części stanowiły korespondujące ze sobą dokumenty urzędowe. Wiarygodność wskazanych dowodów w jakikolwiek sposób nie była kwestionowana przez strony postępowania.

Podczas rozprawy w dniu 7 marca 2014 roku profesjonalny pełnomocnik procesowy pozwanego oświadczył, że zawarty w zarzutach od nakazu zapłaty wnioski o przesłuchanie stron dotyczył okoliczności związanych z wnioskiem

o przywrócenie terminu oraz że nie dotyczył on merytorycznie postępowania dowodowego w niniejszej sprawie (protokół rozprawy, k. 246).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż w niniejszej sprawie pozwany J. D. wniósł o przywrócenie terminu do złożenia zarzutów od nakazu zapłaty (k. 58 i n.).

Dla pozwanego J. D. odpis nakazu zapłaty wraz z pouczeniem, odpisem pozwu i załączników został wysłany na adres: ul. (...) w Ł. (k. 40). Był to adres wskazany przez powódkę w pozwie (k. 3). Jak jednak później ustalono w oparciu o dowód osobisty pozwanego J. D., najpóźniej od 26 stycznia 2006 roku (data wystawienia dowodu osobistego ze wskazanym adresem zameldowania) był on zameldowany przy ul. (...) w G. (k. 65). Jak jednocześnie wynika z przesłuchania pozwanego J. D. w charakterze strony, pod tym adresem przebywał [zamieszkiwał] od grudnia 2005 r. (k. 206).

Skoro zaś – zgodnie z art. 139 § 1 KPC – stronie będącej osobą fizyczną doręczenia w trybie tzw. awizacji (jak miało to miejsce w sprawie) można dokonać na adres zamieszkania, zaś – jak wskazano – doręczenia m.in. odpisu nakazu zapłaty w tym trybie w niniejszej sprawie nie dokonano na adres zamieszkania, powyższy wniosek był zasadny w świetle art. 168 § 1 KPC.

Powództwo, jako usprawiedliwione co do zasady, podlegało uwzględnieniu w znacznej części.

W niniejszej sprawie powódka dochodził roszczenia z art. 299 § 1 KSH, zgodnie z którym jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Przesłankami uwzględnienia tego roszczenia, których udowodnienie obciąża stronę powodową, obok wymienionej *expressis verbis* w przepisie bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce, jest również istnienie zobowiązania tej spółki w czasie, w którym pozwany był członkiem zarządu spółki (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 10 kwietnia 2008 roku wydanego w sprawie o sygn. akt IV CSK 15/08, Lex 584770; teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 17 czerwca 2011 r. II CSK 571/10, Lex 847124).

W zakresie bezskuteczności egzekucji wskazać należy, że o tej przesłance może świadczyć wynik postępowania upadłościowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 23 października 2008 r. V CSK 130/08, Lex 479334) – skoro więc w niniejszej sprawie postępowanie upadłościowe wobec Spółki (...) nie zakończyło zaspokojeniem wierzycieli tej Spółki w całości, przesłankę tę należy uznać za spełnioną (powódka udowodniła bowiem fiasko postępowania egzekucyjnego, i to nawet uniwersalnego, wszczętego przeciw tej Spółce). W tym miejscu należy wskazać, iż ani ogłoszenie upadłości, ani wykazanie w toku tego postępowania istnienia jakiegoś majątku zadłużonej spółki, ani też ujęcie wierzytelności na liście wierzytelności sporządzonej przez syndyka, nie niweczą ustalenia tej przesłanki (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 9 maja 2008 r. III CSK 364/07, Lex 490434).

Z drugiej strony należy wskazać, że pozwany J. D. był członkiem zarządu Spółki (...) przez cały okres jej istnienia, a więc spełniona jest również przesłanka istnienia zobowiązania tej Spółki w czasie, w którym pozwany był członkiem jej zarządu. Samo bowiem istnienie zobowiązania Spółki (...) było poza sporem, albowiem wynikało z tytułu egzekucyjnego – prawomocnego (por. art. 365 § 1 KPC) wyciągu z listy wierzytelności (por. art. 264 ust. 1 PUN), któremu nadto sąd upadłościowy nadał klauzulę wykonalności.

Zarzut pozwanego dotyczył wysokości wierzytelności dochodzonej w niniejszej sprawie, a wiązał się z faktem, że wyciągowi z listy wierzytelności nadano klauzulę wykonalności w zakresie kwoty 79.703,95 zł.

W tym zakresie w odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty powódka przede wszystkim wskazuje na załączony do pozwu wyciąg z ksiąg banku, który stanowi – zgodnie z art. 95 ust. 1 Prawa bankowego – dokument urzędowy. Co do takiego twierdzenia należy podnieść fundamentalne. Pamiętać bowiem należy, że przepis ten został uznany za

niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zd. I i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta (vide: wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 roku w sprawie P 7/09, Dz. U. Nr 72 z 2011 r., poz. 388). Mając to na uwadze ustawodawca, z dniem 20 lipca 2013 roku (mocą ustawy z dnia 19 kwietnia 2013 roku o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych /Dz. U. 2013, poz. 777/) dodał art. 95 ust. 1a Prawa bankowego, zgodnie z którym moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w art. 95 ust. 1, nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym. Jako że przepis ten nie ogranicza mocy urzędowej określonych dokumentów, a jedynie określa, że nie obowiązuje ona w postępowaniu cywilnym, uznać należy, że przepis ten dotyczy procedury cywilnej. Zgodnie więc z zasadą bezpośredniego stosowania ustawy nowej znajduje on zastosowanie do postępowań już wszczętych przed jego wejściem w życie. Tym samym brak jest podstaw do przyjęcia w niniejszym postępowaniu (por. art. 316 § 1 in principio KPC) mocy urzędowej załączonego przez powódkę dokumentu.

Niezależnie od tego wskazać należy, że – zgodnie z art. 244 § 2 w zw. z § 1 KPC warunkiem uznania określonego dokumentu za dokument urzędowy jest sporządzenie go w przepisanej formie. Wskazać więc należy, że dokument ten nosi datę 3 października 2011 roku. Obowiązujący wówczas art. 95 ust. 1 Prawa bankowego stanowił, że księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi oraz inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń i mogą stanowić podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych. Z przepisu tego wynikało, że warunkiem uznania wskazanego dokumentu za dokument urzędowy było podpisanie go przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych konkretnego banku. Załączony przez powoda do akt sprawy wyciąg podpisała D. G. (k. 28). Osoba taka nie była wpisana do rejestru przedsiębiorców powódki, ani w charakterze członka zarządu, ani prokurenta (k. 11-12v). Także ani do pozwu, ani do odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty nie zostało załączone pełnomocnictwo dla tej osoby od podmiotów uprawnionych do reprezentacji powódki. Tak więc wobec nieudowodnienia przez powódkę, aby przedmiotowy wyciąg z jej ksiąg rachunkowych był należycie podpisany, brak było podstaw do przyznania mu mocy dokumentu urzędowego.

Z drugiej zaś strony sąd dysponował tytułem wykonawczym – wyciągiem z prawomocnej listy wierzytelności zaopatrzonym w klauzulę wykonalności w zakresie kwoty 79.703,95 zł, którym to orzeczeniem był związany (art. 365 § 1 KPC). Prawomocność materialna oznacza zaś nie tylko zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z treścią orzeczenia; związanie orzeczeniem oznacza wręcz niedopuszczalność przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego w tej kwestii (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 4 marca 2008 r. IV CSK 441/07, Lex 376385; teza z uzasadnienia postanowienia SN z dnia 16 marca 2005 r. IV CK 494/04, Lex 175981).

W związku z tym niezależnie czy przyjąć, że przywołany wyciąg ma moc dokumentu prywatnego (por. art. 253 KPC), czy nawet dokumentu urzędowego (por. art. 252 KPC), pozwany powołując się na tytuł wykonawczy udowodnił, że wysokość zobowiązania Spółki (...) wobec powódki wynosiła 79.703,95 zł. Truizmem bowiem będzie przypomnienie, że art. 244 KPC wprowadza domniemanie wzruszalne (vide: teza z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 czerwca 2005 r. I ACa 803/04, Lex 157685).

Dodatkowo należy wskazać, iż zasadne okazały się dalsze zarzuty pozwanego przeciwko wskazanemu wyżej wyciągowi przedłożonemu przez powódkę. Wskazano bowiem w nim podwójne odsetki, raz w wysokości 9,49% za okres od dnia 27 lutego 2008 roku do dnia 1 września 2011 roku, a drugi raz w wysokości 24% za okres od dnia 25 czerwca 2009 roku do dnia 3 października 2011 roku. Oznacza to po pierwsze, że łączna wysokość odsetek przekraczała odsetki maksymalne z 359 § 2¹ KC. Po drugie zaś, że powódka naliczyła odsetki niezależnie od ogłoszenia upadłości Spółki (...). Zgodnie zaś z art. 92 ust. 1 PUN z masy upadłości mogą być zaspokojone odsetki od wierzytelności, należne od upadłego, za okres do dnia ogłoszenia upadłości.

W konsekwencji za zasadny należało uznać zarzut pozwanego dotyczący wysokości dochodzonej w niniejszej sprawie wierzytelności.

Ostatnia z kwestii, a więc związana z brzmieniem art. 92 ust. 1 PUN, dotyczy także treści art. 299 § 2 KSH. Zgodnie z tym, ostatnim przepisem członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaze, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

W niniejszej sprawie pozwany nie podnosi, aby wniosek o ogłoszenie upadłości Spółki (...) został zgłoszony we właściwym czasie lub aby nie nastąpiło to nie z jego winy (in specie k. 129). Niezależnie od tego wskazać należy, że tak późne zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spowodowało, iż wierzyciele tej spółki należący do kategorii IV zostali zaspokojeni w 1,56% i żadną miarą nie może być uznane za zgłoszenie takiego wniosku w terminie z art. 21 ust. 2 w zw. z ust. 1 PUN.

Odnosząc się do żądania powódki odsetek również za okres od dnia ogłoszenia upadłości wskazać należy, że szkoda o której mowa w art. 299 § 2 in fine KSH odpowiada różnicy w potencjale majątkowym spółki, jaka wystąpiła, a do jakiej nie doszłoby, gdyby we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości. Oznacza to, że członek zarządu odpowiada jedynie za taką część należności, jaką otrzymałby wierzyciel w zainicjowanym we właściwym czasie postępowaniu upadłościowym (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 12 kwietnia 2012 r. II CSK 390/11, Lex 1211143). We właściwym momencie zainicjowane postępowanie upadłościowe wobec Spółki (...) musiałoby doprowadzić do ogłoszenia upadłości tej Spółki z całą pewnością nie później, niż miało to miejsce w okolicznościach niniejszej sprawy. To z kolei oznacza, że również w takim wypadku powódka – zgodnie z art. 92 ust. 1 PUN – nie mogłaby z masy upadłości zaspokoić odsetek za okres późniejszy, niż objęto je przedmiotowym tytułem wykonawczym wydanym przeciwko Spółce (...) (na który składał się wyciąg z prawomocnej listy wierzytelności). Gdyby bowiem wniosek o ogłoszenie upadłości zgłoszono wcześniej, wcześniej również ogłoszono by upadłość spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, a więc z masy upadłości zaspokojeniu podlegałyby odsetki za krótszy okres.

Z drugiej strony pamiętać jednak należy, że wierzyciel dochodzący na podstawie art. 299 KSH od członka zarządu swych niewyegzekwowanych roszczeń względem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością korzysta z ustawowego domniemania między innymi szkody w wysokości niewyegzekwowanego wobec spółki zobowiązania (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 21 września 2005 r. V CK 129/05, Lex 387732; teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 16 stycznia 2008 r. IV CSK 430/07, Lex 487532). Z tego względu ciężar udowodnienia okoliczności wyłączających odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z art. 299 § 2 KSH spoczywa na pozwanym (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 9 czerwca 1999 r. III CKN 250/98, Lex 518112). W realiach sprawy oznacza to, że to pozwany, jeśli chciał się zwolnić z odpowiedzialności za odsetki należne od Spółki, winien był przeprowadzić dowód, że w wypadku zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki (...) we właściwym czasie, powódka – wobec treści art. 92 ust. 1 PUN – uzyskałaby mniejsze zaspokojenie odsetek, niż określono je w prawomocnej liście wierzytelności. Dowodu takiego brak. Tym samym pozwany nie zakwestionował skutecznie odsetek ujętych na przedmiotowym tytule wykonawczym.

Natomiast odpowiedzialność z art. 299 § 1 KSH obejmuje również roszczenie o odsetki należne od upadłej spółki (vide: uchwała SN z dnia 7 grudnia 2006 r. III CZP 118/06, OSNC 2007, z. 9, poz. 136; teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 7 grudnia 2006 r. III CSK 219/06, Lex 488992).

Pozwany podniósł zarzut przyczynienia się powódki do zwiększenia rozmiaru szkody.

Inaczej niż chciałaby tego powódka, odszkodowawczy charakter odpowiedzialności z art. 299 KSH aktualnie nie budzi wątpliwości i mówi się o szczególnym delikcie członków zarządu spółki – delikt nieprawidłowego zarządzania spółką. W związku z tym wskazuje się na dopuszczalność stosowania przepisów ogólnych dotyczących odpowiedzialności

odszkodowawczej (vide: przykładowo: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 23 października 2008 r. V CSK 130/08, Lex 479334; teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 2 października 2008 r. II CSK 183/08, Lex 470012; teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 25 kwietnia 2012 r. II CSK 410/11, Lex 1214568). W szczególności orzecznictwo wskazało, że członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie odpowiada na podstawie art. 299 KSH, jeżeli wierzyciel, którego wierzytelność została zabezpieczona umową przewłaszczenia, nie podjął – mając taką możliwość – skutecznych działań w celu zaspokojenia się z rzeczy objętych tą umową (vide: teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 12 października 2011 r. II CSK 95/11, OSNC nr 4 z 2012 r. poz. 53).

Powyżej opisana sytuacja nie wystąpiła jednak w niniejszej sprawie. Powódka bowiem podjęła kroki zmierzające do wyłączenia z masy upadłości przewłaszczonego pojazdu, jednakże jej wniosek został prawomocnie oddalony. Już z tego względu nie sposób uwzględnić zarzutu przyczynienia się.

Niezależnie od tego wskazać należy, że – zgodnie z art. 362 KC – jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Godzi się przypomnieć, że konstrukcja przyczynienia się poszkodowanego jest jednym z najbardziej kontrowersyjnych zagadnień prawa cywilnego, wywołujących poważne rozbieżności w orzecznictwie i w piśmiennictwie. Ogólnie i z pewnym uproszczeniem rzecz ujmując, poglądy co do treści i znaczenia tego przepisu klasyfikuje się w ramach czterech grup: (1) pierwsze stanowisko, określane mianem kauzalnego, wyraża się w tezie, że przyczynieniem się poszkodowanego do powstania szkody jest każde jego zachowanie pozostające w normalnym związku przyczynowym ze szkodą, za którą ponosi odpowiedzialność inna osoba; (2) stosownie do drugiego stanowiska, za przyczynienie się może być uznane tylko obiektywnie nieprawidłowe (naganne) zachowanie poszkodowanego, pozostające w normalnym związku przyczynowym ze szkodą; (3) zgodnie z kolejnym poglądem, za przyczynienie się uzasadniające obniżenie odszkodowania może być uznane tylko, pozostające w związku przyczynowym ze szkodą, zawinione zachowanie poszkodowanego; (4) w końcu różnicuje się znaczenie przyczynienia się poszkodowanego w zależności od rodzaju podstawy odpowiedzialności zobowiązanego do naprawienia szkody, a mianowicie gdy odpowiada on na zasadzie winy, do przyjęcia przyczynienia się poszkodowanego konieczne jest stwierdzenie winy także po jego stronie, natomiast w wypadku odpowiedzialności na zasadzie ryzyka, wystarczająca jest obiektywna nieprawidłowość zachowania poszkodowanego (vide: uzasadnienie wyroku SN z dnia 29 października 2008 r. IV CSK 228/08, OSNC-ZD nr 3 z 2009 r., poz. 66). Przy czym skoro odpowiedzialność z art. 299 KSH oparta jest na domniemanej winie, w realiach sprawy następuje konfuzja stanowisk 3 i 4.

Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela tę interpretację przywołanego przepisu, zgodnie z którą nie można jej dokonywać w oderwaniu od podstawy prawnej, z jakiej wywodzi się roszczenie odszkodowawcze. W wypadku odpowiedzialności na zasadzie winy nieodzowną przesłanką przyczynienia się poszkodowanego jest jego zawinienie (vide: przykładowo: uzasadnienie wyroku SN z dnia 13 października 1998 r. II UKN 259/98, OSNP nr 21 z 1999 r., poz. 698; teza z uzasadnienia wyroku SN z dnia 16 września 2003 r. IV CKN 481/01, Lex 602300). Jak wskazuje orzecznictwo, dla przypisania winy konieczne jest spełnienie 3 przesłanek: bezprawność zachowania, umyślność lub nieumyślność oraz poczytalność sprawcy (vide: uchwała SN z dnia 7 października 2009 r. III CZP 68/09, OSNC z. 10 z 2010 r., poz. 52). W realiach sprawy nie można zaś postawić powódce zarzutu winy, albowiem i przede wszystkim zachowanie to nie było bezprawne – powódka nie doprowadzając do zawarcia umowy przewłaszczenia w formie pisemnej z datą pewną (czy też nie poświadczając daty okazania dokumentu) nie zachowała się bezprawie. W szczególności nawet pozwany nie wskazuje, jakie normy prawa czy zasady współżycia społecznego miałyby naruszyć powódka poprzez swoje zaniechanie. Nie można więc przypisać powódce przyczynienia się w rozumieniu art. 362 KPC.

Lecz nawet przyjmując jedną z dwóch pierwszych koncepcji przyczynienia brak było podstaw do podzielenia zarzutu pozwanego. Zachowanie powódki nie było obiektywnie nieprawidłowe (naganne), skoro bowiem oceniła pozytywnie zdolność (...) Spółki (...) (zapewne w oparciu o dokumenty przedstawione przez zarząd tej Spółki), to nie miała uzasadnionych podstaw podejrzewać, że przed spłatą kredytu nastąpi ogłoszenie upadłości tej spółki. Nadto zaniechanie powódki nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą, albowiem brak zawarcia umowy w formie pisemnej z datą pewną lub poświadczenia daty okazania dokumentu nie zwiększa obiektywnie każdorazowo

prawdopodobieństwa wystąpienia rozpatrywanego skutku jakim w niniejszej sprawie była szkoda, a więc związku przyczynowego nie można uznać za normalny, a tylko o takim traktuje art. 361 § 1 KC (vide: teza z wyroku SN z dnia 14 marca 2008 r. IV CSK 501/07, Lex 492177).

W konsekwencji zarzut przyczynienia się był bezzasadny, a dalszych zarzutów pozwany nie podnosił.

Roszczenie główne należało więc uznać za uzasadnione w zakresie kwoty 79.703,95 zł, a nieuzasadnione w zakresie wykraczającym poza nią.

W niniejszej sprawie powódka dochodziła również odsetek od roszczenia głównego w wysokości 105.434,52 zł od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Już powyższe zważenie, z uwagi na akcesoryjność materialną roszczenia o odsetki względem roszczenia głównego (por. art. 481 § 1 KC) przesądzało, że usprawiedliwione co do zasady było żądanie odsetek tylko od kwoty 79.703,95 zł. W pozostałym zakresie żądanie to było niezasadne (accessorium sequitur principale).

Odsetek tych powódka żądała od dnia wytoczenia powództwa. Tymczasem – zgodnie z art. 455 KC – również wynikające z art. 299 § 1 KSH roszczenie odszkodowawcze staje się wymagalne niezwłocznie po wezwaniu członka zarządu do zapłaty sumy zobowiązania, którego egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna (vide: teza z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 października 2007 r. V ACa 670/07, Lex 446719). Za takie wezwanie do zapłaty nie może być uznane pismo z dnia 9 marca 2011 roku, albowiem zostało wysłane na adres: ul. (...) w Ł., a więc pozwany nie miał możliwości się zapoznania z nim (wynika to z tych samych okoliczności, które zostały przywołane na uzasadnienie przywrócenia terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty i nie ma w tym miejscu powodu ich powtarzać). Ponadto zawarte w nim oświadczenie o wezwaniu do zapłaty nie może być uznane za skutecznie złożone w świetle art. 60 § 1 zd. I KC. Jak również wynika z okoliczności wskazanych w odniesieniu do wniosku o przywrócenia terminu do wniesienia zarzutów, o przedmiotowym żądaniu, a więc i wezwaniu do zapłaty, pozwany dowiedział się w dniu 30 maja 2012 roku i od tego dnia pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia. Od tego dnia należą się więc powódce odsetki od roszczenia głównego.

Wreszcie należy wskazać, że zasadnie odsetek tych powódka żąda w wysokości tzw. odsetek ustawowych, a więc wynikających z przepisów wydanych w oparciu o art. 359 § 3 KPC (art. 481 § 2 zd. I KC).

Mając na uwadze, że zaskarżonym nakazem zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym zasądzono od pozwanego J. D. na rzecz powódki kwotę 105.434,52 zł tytułem roszczenia głównego wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 listopada 2011 roku, orzeczenie to w zakresie tego pozwanego należało uchylić (pkt 1 sentencji wyroku) i w to miejsce zasądzić od niego na rzecz powódki kwotę 79.703,95 zł tytułem roszczenia głównego wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 maja 2012 roku (pkt 2 lit. a sentencji wyroku), oddalając powództwo w stosunku do tego pozwanego w pozostałej części (pkt 3 sentencji wyroku).

W niniejszej sprawie w zakresie powództwa skierowanego przeciw pozwanemu J. D. powódka wygrała w zakresie kwoty 79.703,95 zł – w zakresie zasądzonej na jej rzecz kwoty roszczenia głównego (powództwo w pozostałej części podlegało oddaleniu); wygrała więc w zakresie $\frac{3}{4}$ swoich żądań ($79.703,95/105.434,52 \approx 0,75596$) i w tym zakresie pozwany uległ w sprawie. Odpowiednio powódka przegrała w sprawie co do $\frac{1}{4}$ jej roszczeń. Koszty procesu należało więc stosunkowo rozdzielić między strony, stosownie do zakresu, w jakim uległy w sprawie; zgodnie bowiem z art. 100 zd. I KPC, w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Na marginesie można wskazać, że z uwagi na zakres, w jakim powódka uległa w sprawie, brak było podstaw do włożenia na pozwanego obowiązku ponoszenia całości kosztów w sprawie.

Powódka poniosła koszty procesu w łącznej wysokości 4.935,00 zł, na którą to sumę składały się koszty sądowe w postaci opłaty od pozwu w postępowaniu nakazowym (art. 13 ust. 1 w zw. z art. 19 ust. 2 pkt 1 i art. 21 uKSC) w wysokości 1.318,00 zł (k. 1 i 5) oraz koszty zastępstwa procesowego w postaci wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 3.600,00 zł (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie

opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu /Dz. U. Nr 163, poz. 1349, ze zm./) i 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa w postępowaniu sądowym (k. 44 i 45).

Z kolei pozwany J. D. poniósł łączne koszty procesu w wysokości 7.554,00 zł, na którą to sumę składały się koszty sądowe w postaci opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty (art. art. 13 ust. 1 w zw. z art. 19 ust. 4 i art. 21 uKSC) w wysokości 3.954,00 zł (wewnętrzna strona przedniej obwoluty t. I) oraz koszty zastępstwa procesowego w postaci wynagrodzenia pełnomocnika (k. 64) w wysokości 3.600,00 zł (por. § 6 pkt 6 przywołanego wyżej rozporządzenia z dnia 28 września 2002 roku).

W konsekwencji strony poniosły łącznie koszty procesu w wysokości 12.489,00 zł (= 4.935,00 zł + 7.554,00 zł), które powódkę winny ostatecznie obciążać w ¼ ich wysokości; powódka więc winna ostatecznie ponieść, tytułem kosztów procesu, kwotę 3.122,25 zł (¼ x 12.489). Mając na uwadze, że powódka poniosła fatyczne koszty procesu w wysokości 4.935,00 zł, a więc w kocie większej niż winny ją ostatecznie obciążać, należał jej się od pozwanego zwrot różnicy, a więc kwoty 1.812,75 zł.

Mając na uwadze powyższe – na podstawie art. 109 § 2 KPC w zw. z przywołanymi przepisami – należało zasądzić od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.812,75 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Z kolei zaskarżonym nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym sąd zasądził od tego pozwanego na rzecz powódki tytułem zwrotu kosztów procesu łącznie kwotę 4.935,00 zł. Nakaz ten należało więc uchylić i w tej części (pkt 1 sentencji wyroku) oraz zasądzić od pozwanego J. D. na rzecz powódki kwotę 1.812,75 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2 lit. b sentencji wyroku).

Mając na uwadze powyższe – na podstawie art. 496 i 108 § 1 zd. I KPC oraz przywołanych przepisów – należało orzec jak w punktach 1-3 sentencji wyroku.

Pamiętać należy, że odpowiedzialność członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z art. 299 § 1 KSH jest – verba legis – solidarna (w zakresie kosztów procesu por. art. 105 § 2 zd. I KPC), w sentencji wyroku należało dodatkowo ustalić, że odpowiedzialność J. D. za należności określone w punkcie drugim niniejszego wyroku jest solidarna z P. D. wobec którego uprawomocnił się nakaz zapłaty z dnia 15 listopada 2011 roku wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Łodzi X Wydział Gospodarczy w sprawie o sygnaturze akt X GNc 973/11.

Zarządzenie

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć:

a)(...)

b)(...)